

GOGA

TANA FRENCH
V GOZDU

Prevedla Maja Novak

Mojemu očetu Davidu Frenchu
in materi Eleni Hvostoff-Lombardi

Najbrž je bil samo zoprn črn pudelj tega ali onega lastnika. A vedno sem se spraševala ... Kaj če je bil res On, in kaj če se je dokopal do sklepa, da nisem vredna truda?

Tony Kushner, *Svetla soba po imenu dan*

PROLOG

Naslikaj si poletje, ukradeno iz tega ali onega filma o odraščanju, postavljenega v mestece iz petdesetih let. Tu ni milih irskih letnih časov, pomešanih med sabo po okusu poznavalca, nobenih odtenkov akvarela s ščepcem oblakov in nežnega dežja; to je poletje, ki rjove na vse grlo, razkošno v čisti, razžarjeni modrini, ki je, kot da bi jo natisnili s sitotiskom. To poletje eksplodira na tvojem jeziku zokusom po dolgih prežvečenih travnih bilkah in tvojem čistem potu, okroglih piškotih z maslom, ki mezi iz luknjic, in pretresenih steklenicah rdeče limonade, popite v hišici na drevesu. Ščemi te po koži, ko kolesariš z obrazom proti vetru, po laktu pa ti stopicljajo nožice pikapolonice; sleherni vdih je poln pokošene trave in perila, ki plapola na vrveh; poletje zvončklja in kot vodomet škropi klice ptic, brenčanje čebel, šuštenje listja, zvoke poskakujoče nogometne žoge in popevanje otrok, ki, *ena, dve, tri*, preskakujejo kolebnico. Tega poletja nikoli ne bo konec. Vsako jutro se začne s cingljanjem sladoledarjevega vozička in trkanjem tvojega najboljšega prijatelja na vrata, konča se z dolgim, počasnim mrakom in silhuetami mater na hišnih pragih, ki vas kličejo domov, z netopirji, ki predirno piskajo med črnimi čipkastimi drevesi. To je poletje vseh poletij v svoji najslovesnejši opravi.

Naslikaj si majhen, urejen labirint hišk na griču, le nekaj milj oddaljenem od Dublina. Nekega dne, je oznanila vlada, bo to živahen čudež predmestne podjetnosti, zgrajen po popolnem načrtu boja s prenaseljenostjo in z revščino in urbanim zlom vseh vrst; za zdaj je peščica kloniranih dvojčkov, ki so še dovolj novi, da so na pobočju griča videti v zadregi in okorni. Medtem ko je vlada opevala McDonald's in televizijske zaslone na javnih mestih, je nekaj mladih družin – na begu pred socialnimi stanovanji in stranišči na prostem, ki jih v sedemdesetih letih na Irskem ni kazalo omenjati, ali sanjajoč o velikih vrtovih za hišami in o ulicah, tam bodo njihovi otroci skakali ristanč, ali preprosto

kupujoč to, kar je blizu doma, hkrati pa dovolj poceni, da si to s svojo plačo lahko privoščijo učiteljica ali voznik avtobusa – strpalo vse svoje premoženje v vreče za smeti in se, poskakujoč po kolovozu, na katerem so med kolesnicama poganjale trava in marjetice, odpeljalo čisto novemu začetku naproti.

To je bilo pred desetimi leti in nejasne bleščave trgovinskih verig in komunalnih centrov, ki jih v misli priključuje beseda »infrastruktura«, za zdaj ni od nikoder (drugorazredni politiki v dáilu, irskem parlamentu, včasih tulijo o sumljivih kupčijah z zemljišči). Na oni strani ceste kmetje še vedno pasejo krave in noč prižge le skopa ozvezdja luči na sosednjih pobočjih; za naseljem, kjer nekega dne načrtujejo postavitev nakupovalnega centra in čeden parkec, se raztezajo kvadratna milja in kdo ve koliko stoletij gozda.

Približaj se, sledi trem otrokom, ko se kobacajo čez tanko opno iz opek in malte, ki ločuje gozd od dvojčkov. Njihova telesa so popolno gospodarna v čakanju na odraslost, brez česarkoli odvečnega, tako kot na lahkih letalih je na njih le najnujnejše. Tam, kjer so kožo prekrili z razrezanimi oblizi, da je sonce ne bi porjavilo, se bliskajo bele tetovaže – strela, zvezda, črka A. Za enim od njih vihra zastava skoraj belih plavih las. S stopalom se opri ob štrlečo opeko, s kolenom ob vrh zidu, in že si čez in že te ni.

Gozd je migetanje in mrmranje in utvara. Njegova tišina je pointilistična zarota milijona drobnih glasov – šuštenja, prhutanja, odsekanih krikov brez imena; njegova praznina vrvi od skrivnega življenja, ki gomazi tik za koticom tvoje očesa. Previdno: iz razpok v lubju starega hrasta in nazaj švigajo čebele; ustavi se in obrni katerikoli kamen, pa se bodo pod njim razdraženo zvijale nenavadne ličinke, medtem ko se ti bo okoli gležnja ovijala kolona delovnih mravelj. Med kamni porušenega stolpa, zapuščene trdnjave, poganjajo koprive, debele kot tvoje zapestje, in ob zori zajklje iz brlogov pod njegovimi temelji pripeljejo svoje mladiče, da bi se igrali na starodavnih grobovih.

To poletje pripada tem trem otrokom. Gozd poznajo tako dobro kot mikroskopsko pokrajino prask na svojih kolenih; zaveži jim oči in jih postavi v katerokoli vrtačo ali na katerokoli jaso, pa bodo našli pot z nje, ne da bi naredili napačen korak. To je njihovo ozemlje in vladajo mu svobodno in gospodovalno kot mlade živali; ves neskončni dan in vso noč v sanjah plezajo na drevesa in se v vrtačah igrajo skrivalnice.

Zdaj tečejo v legendo, v zgodbe, ki si jih ponoči šepetajo otroci, v nočne more, o katerih starši nikoli ne izvedo ničesar. Zdaj tečejo po komaj opaznih, pozabljenih stezah, ki jih sam nikoli ne bi našel, zdrsuje jim na ovinkih okoli kamnitih zidov, za njimi se kot rep kometa vlečejo klici in vezalke. In kdo jih čaka na rečnem bregu, z rokami med vrbovimi vejami, čigav smeh odmeva z zibajoče se veje visoko nad glavo, čigav je obraz v podrasti v koticu očesa, obraz iz svetlobe in senc listja, ki je zdaj tu, nato pa izgine, kot da bi trenil z očesom?

Ti otroci ne bodo odrasli, ne to poletje ne katero drugo. Ta avgust od njih ne bo zahteval, naj zberejo skrite zaloge moči in poguma, da bi se soočili z zapletenostjo odraslega sveta in se vrnilo bolj žalostni, modrejši in za vse življenje v okovih dolžnosti. To poletje od njih pričakuje nekaj drugega.

1

Svarim te, ne pozabi, da sem detektiv. Naše razmerje z resnico je temeljnega pomena, a razpokano, odseva jo begajoče kot zdrobljeno steklo. Resnica je jedro naših karier, končnica, h kateri vodi vsaka naša poteza, zasledujemo jo z mukotržno izdelanimi strategijami laži, prikrivanja in vsakovrstnih prevar. Resnica je najbolj zaželena ženska na svetu, mi pa smo najbolj ljubosumni ljubimci, ki vsem drugim nagonsko branijo, da bi jo vsaj bežno uzrli. Nenehno jo varamo, ure in dneve preživljamo v globoki omami laži, nato pa se vrnemo k njej z najznačilnejšim Möbiusovim trakom ljubimcev v rokah: Ampak to sem naredil le zato, ker te tako ljubim!

Precej dobro domišljijo imam, zlasti za cenene, ničvredne stvari. Nikar ne nasedi vtisu, da smo skupina žlahtnih vitezov v telovnikih, ki na belih žrebcih galopirajo za gospo resnico. To, kar počnemo, je grobo, umazano in zlobno. Punca da alibi fantu, o katerem sumimo, da je tistega večera oropal živilsko trgovino Centra na severu mesta in zabodel prodajalca. Najprej se spogledujem z njo, rečem ji, da mi je jasno, zakaj bi si želel ostati doma, ko pa ima njo; punca ima peroksidirane, mastne lase in ploske, zakrnele poteze potomke več rodov nepravilne prehrane. Po tihem si mislim, da bi jo, ko bi bil njen fant, z olajšanjem zamenjal celo za kosmatega tovariša v celici z vzdevkom Britev. Potem ji naložim, da smo v njegovih nobel belih hlačah trenirke našli označene bankovce, on pa trdi, da je tisti večer šla ven in mu jih prinesla.

To izrečem tako prepričljivo, s tako prefinjenim navzkrižnim parjenjem zadrege in sočutja, ker jo je fant izdal, da se njena vera v štiri leta skupnega življenja nazadnje sesuje kot grad iz peska. Tačas ko njen možki z mojim partnerjem sedi v sosednji sobi za zasliševanje in ne zine ničesar razen: »Odjebite, bil sem doma z Jackie,« mi punca med poplavo smrklja in solz zaupa vse od trenutka, ko je odšel z doma, in vse podrobnosti o njegovih spolnih

pomanjkljivosti. Nato jo nežno potrepļjam po rami in ji dam papirnat robček, skodelico čaja in list s priznanjem, ki ga mora podpisati.

Tako je moje delo, ki se ga ne lotiš – če pa se ga, ne zdržiš dolgo – brez nekakšnega naravnega občutka za njegove prioritete in zahteve. To, kar ti poskušam dopovedati, preden boš začel brati to zgodbo, je naslednje – dvoje stvari: hrepenim po resnici. In lažem.

Dan po tistem, ko sem postal detektiv, sem prebral dosje, h kateremu se bom vračal znova in znova, na najrazličnejše načine. Morda je skromen, a to je moja zgodba: edina na svetu, ki je razen mene ne bo mogel povedati nihče drug.

V torek, 14. avgusta 1984 popoldne, so se trije otroci – Germaine (Jamie) Elinor Rowan, Adam Robert Ryan in Peter Joseph Savage, vsi stari dvanajst let – igrali na ulici mesteca Knockaree v grofiji Dublin, tam so stale njihove hiše. Ker je bil vroč, jasen dan, so bili številni meščani na svojih vrtovih in številne priče so ob raznih popoldanskih urah videle otroke, kako lovijo ravnotežje na zidu na koncu ulice, se podijo s kolesi in se zibljejo na gugalnici iz stare pnevmatike.

Knockaree je bil takrat še precej nerazvit in stanovanjsko naselje je mejilo na precejšen gozd, ki ga je od njega ločeval poldrugi meter visok zid. Okoli treh popoldne so otroci pustili kolesa na prednjem vrtu Savageovih in povedali gospe Angeli Savage – ki je tam ravno obešala perilo – da se grejo igrat v gozd. To so pogosto počeli in tisti del gozda so dobro poznali, zato gospe Savage ni skrbelo, da se bodo izgubili. Peter je nosil zapestno uro in mama mu je zabičala, naj bo doma ob pol sedmih, ko bo čas za večerjo. Vsebinsko njenega pogovora je potrdila sosedka, gospa Mary Theresa Corry, in več prič je opazilo otroke, ko so na poti v gozd plezali čez zid na koncu ulice.

Ko Petra Savagea ob 18.45 še ni bilo domov, se je njegova mama napotila k materama drugih dveh otrok, saj je domnevala, da so vsi trije v kateri od njunih hiš. Vendar se ni vrnil nobeden od njih. Na Petra Savagea se je sicer dalo zanesti, vseeno pa staršev še ni zaskrbelo; domnevali so, da so se otroci zatopili v igro in pozabili na čas. Kakih pet minut pred sedmo se je gospa Savage podala v gozd za ulico, prehodila nekaj metrov in klicala otroke. Odgovora ni bilo niti ni slišala ali videla česa, kar bi dajalo misliti, da je kdo v gozdu.

Vrnila se je domov, da bi gospodu Josephu Savageu in štirim mlajšim otrokom postregla z večerjo. Po tej sta gospod Savage in gospod John Ryan šla nekoliko dlje v gozd, klicala otroke in spet ostala brez odgovora. Ob 20.25, ko se je začelo temniti, so starše navdale resne skrbi, da so se otroci izgubili, in gospodična Alicia Rowan (Germainina mama, samohranilka), ki je imela telefon, je poklicala policijo.

Začelo se je iskanje. Starši so se bali, da so otroci mogoče pobegnili. Gospodična Rowan se je odločila, da bo vpisala Germaine v internat v Dublinu, tam naj bi ostajala med tednom in se za vikende vračala v Knockaree; odšla naj bi že čez dva tedna, vse tri otroke pa je misel, da jih bodo ločili, vrgla iz tira. Kljub temu je prva preiskava njihovih sob pokazala, da, po vsem sodeč, ne manjkajo ne oblačila ne denar ne osebni predmeti. V Germaininem hranilniku v obliki ruske babuške je bilo 5,85 funtov in bil je nedotaknjen.

Ob 22.20 zvečer je policist, opremljen z baterijsko svetilko, v gosto zaraščenem delu gozda blizu njegovega središča našel Adama Ryana, ki se je s hrbtom in dlanmi prižemal ob deblo velikega hrasta. Nohte je zasadil tako globoko v lubje, da so se zlomili. Kazalo je, da je tam že dalj časa, vendar se ni odzval na klice tistih, ki so ga iskali. Odpeljali so ga v bolnišnico. Poklicali so policiste s psi in sledili drugima pogrešanima otrokoma do točke nedaleč od kraja, na katerem so naleteli na Adama Ryana, nato pa so se psi zmedli in izgubili sled.

Ko so me našli, sem imel na sebi odrezane modre kavbojke, belo bombažno majico, bele bombažne nogavice in bele superge z vezalkami. Superge so bile zelo umazane od krvi, nogavice nekoliko manj. Poznejša analiza vzorca madežev je pokazala, da je kri prenicala v superge od znotraj navzven; v manjših količinah je prepojila nogavice od zunaj navznoter. Iz tega bi se dalo sklepati, da sem sezul superge ali pa mi jih je sezul kdo drug, obuvalo pa se je potem napolnilo s krvjo; nekoliko pozneje, ko se je ta že začela strjevati, so se superge spet znašle na mojih nogah in tako je kri zamazala nogavice. Na hrbtu moje majice so od leve lopatice do reber na desni diagonalno tekle štiri vzporedne raztrganine, dolge od štiri in pol do sedem in pol centimetrov.

Sam sem bil nepoškodovan, če ne štejemo manjših prask na mečih, trščic pod nohti (pozneje so ugotovili, da se ujemajo z lesom hrasta) in globokih odrgnin na obeh kolenih, ki so jih že začele prekrivati kraste. Ali so nastale

v gozdu, ni bilo povsem jasno, saj je neka mlajša deklica (petletna Aideen Watkins), ki se je igrala na ulici, rekla, da me je videla, ko sem prej tistega dne padel z zidu in pristal na kolenih. Vendar je bila njena izjava vsakokrat drugačna, zato je obveljala za nezanesljivo. Bil sem tudi malone katatoničen: skoraj šestintrideset ur se nisem hotel zganiti, preden sem spregovoril, pa sta minila dva tedna. Ko sem, se nisem spominjal ničesar od trenutka, ko sem popoldne odšel z doma, do preiskave v bolnišnici.

Kri na mojih supergah in nogavicah so testirali, da bi določili krvno skupino – analiza DNK leta 1984 na Irskem še ni bila mogoča – in dognali, da je A pozitivna. Tudi o moji krvi se je pokazalo, da je A pozitivna; vseeno so ocenili, da ni verjetno, da bi odrgnine na mojih kolenih, četudi globoke, dovolj krvavele, da bi tako premočile superge. Kri Germaine Rowan so testirali pred dvema letoma, pred operacijo slepiča, in, po njeni kartoteki sodeč, je bila tudi ta A pozitivna. Čeprav ni bilo podatkov o Petru Savageu, so ga kot vir krvnih madežev izločili; ugotovili so, da imata oba njegova starša krvno skupino o, zato tudi on ni mogel imeti drugačne. Ob pomanjkanju nedvoumnih indiciev preiskovalci niso mogli izključiti možnosti, da je kri pripadala četrti osebi, niti te, da je prišla iz več virov.

Iskanje se je nadaljevalo vso noč 14. avgusta in več naslednjih tednov – skupine prostovoljcev so prečesale bližnje hribe in polja, vse poznane zamočvirjene vrtače in struge, po katerih je odtekala močvirnica, potapljači so preiskali reko, ki je tekla skozi gozd – brez uspeha. Štirinajst mesecev zatem je gospod Andrew Raftery, krajan, ki je v gozdu sprehajal psa, v podrasti kakih trideset metrov od drevesa, ob katerem so me našli, opazil zapestno uro. Bila je lahko prepoznavna – na številčnici je bil narisana nogometna žoga in na vrhu malega kazalca je bila nogometna žoga – in gospa in gospod Savage sta jo identificirala kot Petrovo. Gospa Savage je potrdila, da jo je nosil tisto popoldne, ko je izginil. Zdelo se je, da je plastični jermenček ure na eni strani odtrgala precejšnja sila; morda se je medtem, ko je Peter tekkel, zataknil za nizko pobešeno vejo. Forenziki so na jermenčku in uri odkrili več delnih prstnih odtisov; vsi so se ujemali s tistimi, ki so jih našli na predmetih Petra Savagea.

Kljub številnim pozivom policije k sodelovanju in obsežni medijski kampanji nikoli niso odkrili drugih sledi za Petrom Savageom in Germaine Rowan.

Policist sem postal, ker sem hotel delati kot detektiv oddelka za umore. Čas, ki sem ga preživel med šolanjem in v uniformi – na kolidžu Templemore, med neskončnimi zapletenimi telesnimi vajami, tavajoč po raznih mestecih v fosforescenčnem jopiču, ki je bil videti kot iz risanke, raziskujoč, kateri od treh nerazumljivo govorečih krajevnih nepridipravov je razbil okno na vrtni lopi gospe McSweeney – se mi je zdel kot zadrego zbudajoča, v omtiči uzrta Ionescova drama, preizkus z dolgočasenjem, ki ga moram zaradi tega ali onega z ničimer povezanega birokratskega razloga prestati, da bi si zaslužil zaželeno službo. O tistih letih nikdar ne razmišljam niti se jih ne morem jasno spominjati. Z nikomer se nisem spoprijateljil; odtujenost od vsega, kar se mi je dogajalo, sem čutil kot nehoteno in neogibno, kot stranski učinek nekakšnega pomirjevala, a drugi policisti so si jo razlagali kot zavestno oholost, pretehtan posmeh njihovim ruralnemu poreklu in klenim ruralnim ambicijam. Mogoče so imeli prav. Pred kratkim sem naletel na dnevniški zapis, nastal na kolidžu, v katerem sem sošolce opisal kot »čredo kmetavzarskih pofukljev, ki dihajo skozi usta in gazijo skozi meglo klišejev, tako gosto, da skoraj lahko zavohaš slanino, zelje, kravjeke in sveče na oltarju«. Celó če sem imel res slab dan, menim, da to kaže na rahlo nespoštovanje kulturnih razlik.

Še preden sem se prebil na oddelek za umore, sem si omislil nova delovna oblačila – lepo krojene obleke iz blaga, tako kakovostnega, da je bilo na otip kot živo, srajce z najtanjšimi mogočimi modrimi ali zelenimi črtami, šale iz kašmirja, mehke kot zajčji puh – ki so v moji omari visela skoraj leto dni. Rad imam nezapisani kodeks oblačenja. Je ena od stvari, ki so me že spočetka privlačile pri mojem delu – ta in zasebno, funkcionalno, eliptično stenografsko izražanje: latentni, sled, forenzika. V enem od mestec, ki so bila kot iz romanov Stephena Kinga in v katerih sem delal po Templemoru, se je zgodil umor: rutinsko dejanje nasilja v družini, ki je preraslo celo storilčeva pričakovanja, a ker je njegovo prejšnje dekle umrlo v sumljivih okoliščinah, je oddelek za umore tja poslal dva detektiva. Ves teden, ki sta ga prebila v mestecu, sem sede za svojo pisalno mizo prežal na aparat za kuhanje kave, da bi šel ponjo, ko bosta to naredila tudi onadva, si vzela čas za dolivanje mleka in prisluškoval jedrnatemu, brutalnemu ritmu njunega pogovora: ko bodo

tehniki poročali o toksinih, ko bo laboratorij identificiral seracije. Spet sem začel kaditi, da bi jima lahko sledil na parkirišče in vlekel čik nekaj metrov od njiju, slepo strmel v nebo in napenjal ušesa. Bežno, neosredotočeno sta se mi nasmehnila in mi včasih prižgala s počrnelim vžigalnikom, potem pa sta me odpravila s komaj opaznim premikom ramena in se vrnila k svojim prefinjenim, večrazsežnostnim strategijam. Najprej pohopsaj mamó, pusti ga, da se bo uro ali dve cmaril doma in se spraševal, kaj bo rekla, potem pa ga spet primi. V prostoru za zasliševanje obesi slike kraja zločina in žrtev, ampak on naj se samo sprehodi skozenj, ne daj mu časa, da bi se pošteno razgledal.

V nasprotju s tem, kar mogoče domnevaš, detektiv nisem postal zato, da bi na nekakšnem kihotskem poslanstvu razvozlal uganko svojega otroštva. Dosje sem prebral samo enkrat, prvega dne, pozno zvečer, ko sem sam sedel v oddelčni pisarni in se je edina luža svetlobe zbirala pod mojo namizno svetilko (odmevi pozabljenih imen so mi kot netopirji frfotali okoli glave, ko sem bral pričevanja, da je Jamie brnila mamó, ker ni hotela v internat, da so se ob večerih ob robu gozda motali najstniki »nevarnega videza«, da je Petrova mama nekoč na ličnici imela modrico), nato pa ga nikoli več nisem pogledal. Želel sem si skrivnosti, tiste komaj opazne zrnatosti površine stvari, podobne Braillovi pisavi, ki jo znajo prebrati samo posvečeni. Bila sta kot čistokrvna konja, tista detektiva, ki sta šla skozi Zahojene Planke, kot artista na trapezu, ki sta izbrusila svojo umetnost, da sta se iskrila in sijala. Igrala sta za najvišje stave in bila sta mojstra svoje igre.

Vedel sem, da je to, kar počneta, okrutno. Ljudje so zverinski, brezobzirni; to, ta pogled skozi hladnokrvno preračunljive oči, ki prefinjeno prilagajajo dejavnik dejavniku, dokler se obtoženčev osnovni nagon po preživetju ne zlomi, je okrutnost v najčistejši obliki, njena najbolj izbrušena, najrazvitejša oblika.

Za Cassie smo izvedeli že več dni prej, preden se je pridružila oddelku, mogoče že prej, preden so ji ponudili službo. Naša mreža govoric je smešno učinkovita, kot da bi se zgledovala po starih gospah. Oddelek za umore je nenehno pod pritiskom pa majhen, samo dvajset redno zaposlenih ima, in ob vsakem dodatnem pritisku (nekdo odhaja, neki novinec prihaja, dela je

preveč, dela ni dovolj) se rada pojavi histerija, podobna mrzlici zlatokopov, čez zimo ujetih v njihovih kočah, polna zapletenih zavezništev in podivjanih govoric. Večinoma se sploh ne menim zanje, a žužnjanje o prihodu Cassie Maddox je bilo dovolj glasno, da sem ga prestregel tudi sam.

Prvič, bila je ženska, kar je sprožilo nekaj slabo prikritega ogorčenja. Vse nas dobro izurijo, da se s strahom izogibamo zlu predsodkov, a marsikdo še trmasto, globoko pogrēša petdeseta leta (celo ljudje moje starosti; v večini Irske se petdeseta niso končala do leta 1995, ko smo čez noč preskočili v osemdeseta Margaret Thatcher), ko si lahko prestrašil osumljenca, da je priznal svoja dejanja, rekoč, da ga boš zatožil njegovi mamici, edini tujci v državi so bili študenti medicine, služba pa edini kraj, kjer si bil na varnem pred tečnarjenjem žensk. Cassie je bila šele četrta, kar jih je kdaj zaposlil naš oddelek, in vsaj ena od prejšnjih je bila gromozanska napaka (nekateri pravijo, da namerna), ki je postala del našega izročila, saj je detektivka ogrozila svoje in partnerjevo življenje, ko jo je zgrabila panika in je zalučala svojo pištolo v glavo osumljenca, ki smo ga stisnili v kot.

Drugič, Cassie je imela šele osemindvajset let in na Templetonu je diplomirala šele pred nekaj leti. Umori so eden od elitnih oddelkov, na katerih se ne more zaposliti nihče mlajši od tridesetih, če ni njegov oče politik. Praviloma moraš nekaj let preživeti kot »nevezani«, detektiv brez delovnega razporeda, ki priskoči na pomoč, kadar je treba preiskovati na terenu, nato pa si utiraš pot na druge oddelke, vsaj na enega ali dva. Cassie je na narkotikih delala manj kot leto dni. Govorice so trdile, da spi s kom pomembnim ali – druga možnost – da je nezakonska hči tega ali onega ali – malce bolj izvirno – da je pri nakupu mamil zasačila neko visoko živino, ta služba pa naj bi bila plačilo za njen molk.

Mene misel na Cassie Maddox ni motila. Na umorih sem delal šele nekaj mesecev, vendar mi niso bili vseč novoneandertalski podton pogovorov v garderobi, tekmovanje v primerjanju avtomobilov, tekmovanje v primerjanju vodiv po britju, nekoliko seksistične šale, ki so jih opravičevali, češ da so »ironične«, da me je vedno prijelo, da bi se lotil dolgega, pikolovskega predavanja o definiciji ironije. Na splošno imam ženske raje od moških. Poleg tega me je mučila zapletena skrita negotovost, povezana z mojim položajem na oddelku.

Štel sem jih skoraj enaintrideset, dve leti sem prebil kot nevezani in dve na nasilju v družini, zato je bila moja nastavitev manj neobičajna od Cassiejine, a včasih se mi je zdelo, da je vodstvo domnevalo, da sem dober detektiv zgolj zaradi nerazmišljajoče predprogramiranosti, zaradi kakršne nekateri moški menijo, da je visoka, vitka blondinka lepa, čeprav ima obraz kot puran s težavami s ščitnico: da sem dober detektiv, so morda mislili, ker so me krasile vse potrebne postranske lastnosti. Govorim s popolnim angleškim naglasom, ki sem si ga kot kamuflažo nadel v internatu, da se posledice kolonizacije poležejo, pa traja nekaj let – in čeprav Irci vsakič navijajo za tako rekoč katerokoli nogometno reprezentanco, ki igra proti Angliji, in čeprav vem kar za nekaj pivnic, v katerih ne bi mogel naročiti pijače, ne da bi tvegjal, da mi bo v tilnik priletel kozarec, ljudje še vedno sklepajo, da je človek, ki se obnaša kot dobro vzgojen Anglež, bolj inteligenten in bolj izobražen in da ima na splošno večkrat prav od njih. Povrh sem visok, koščene, tršate postave, ki je v obleki pravega kroja lahko videti vitka in elegantna, in sorazmerno čeden na neskrben način. Zato si je kadrovska gotovo mislila, da se bom kot detektiv obnesel; morda je v meni videla briljantnega čudaškega samotarja, ki ga ni strah nositi glave naprodaj in ki nazadnje vedno prime svojega možakarja.

S takim tipom nimam skoraj nič skupnega, vendar nisem bil prepričan, ali so to opazili tudi drugi. Včasih, ko sem na samem zvrnil preveč vodke, so me začeli obsedati živi, paranoični scenariji, v katerih je načelnik odkril, da sem v resnici sin javnega uradnika iz Knockareeja, in me prestavil na oddelek za varstvo intelektualne lastnine. Rekel sem si, da bodo ljudje po prihodu Cassie Maddox morda imeli znatno manj časa, da bi česa sumili mene.

Ko se je nazadnje prikazala, je bil to pravzaprav nekakšen antiklimaks. Razkošje govoric mi je dajalo misliti, da bo tako televizijsko dramatična, kot so bile one, z nogami do vratu, frizuro kot iz reklame za šampon in povsem mogoče v tesno oprijetem pajacu iz črnega lateksa. Naš načelnik O'Kelly nam jo je predstavil na ponedeljkovem jutranjem zboru, ona pa je vstala in rekla nekaj standardnega o tem, kako jo veseli, da se sme pridružiti oddelku, in kako upa, da bo dosegala naša visoka merila; bila je komaj povprečne višine, z grivo kodrastih temnih las in fantovsko postavo, vitko s širokimi rameni. Ni bila moj tip – od nekdanj so mi vseč punčkaste punčke, mile, drobne, s

kostmi kot ptičice, ki jih lahko z eno roko stisneš v objem, dvigneš s tal in zavrtiš v plesu – vseeno pa je na njej bilo nekaj: mogoče to, kako je stala z vso težo na enem boku, vzravnana in lahka kot gimnastičarka; mogoče pa samo skrivnostnost.

»Slišal sem, da so njeni prostozidarji in da so grozili, da bodo dali razpustiti oddelek, če je ne zaposlimo,« je za mano rekel Sam O'Neill. Sam je čokat, dobrodušen, flegmatičen poba iz Galwaya. Ne bi mu pripisal, da je med tistimi, ki jih je zajel cunami opravljanja.

»Oh, za božjo voljo,« sem mu nasedel. Sam se je zarežal, zmajal z glavo, spolzel mimo mene in se zložil na stol. Spet sem se zagledal v Cassie, ki je sedla in oprla stopalo na stol pred sabo, svojo beležnico pa na stegno.

Ni bila oblečena kot detektivka z umorov. Brž ko te zamika ta služba, se osmotsko naučiš, da moraš biti na pogled profesionalen, izobražen, diskreten drago urejen s komaj opaznim pridihom izvirnosti. Davkoplačevalcem v zameno za njihov denar nudimo tolažeče klišeje. Večinoma se oblačimo pri Brown Thomasu, med razprodajami, in kdaj pa kdaj pridemo v službo v oblekah, ki so si ravno dovolj podobne, da nam je nerodno. Do tedaj je bil največji čudak na našem oddelku kreten po imenu Quigley, ki je govoril kot Racman Jaka z donegalskim naglasom in je pod suknjičem nosil majice z napisi (NOR PESJAN), ker je menil, da je to pogumno. Ko mu je nazadnje potegnilo, da ni šokiral nikogar od nas, da nam pravzaprav pošteno dol visi, je poklical mamico in skupaj sta šla po nakupih v BT.

Tistega prvega dne sem uvrstil Cassie v njegovo kategorijo. Na sebi je imela vojaške hlače in vinsko rdeč pulover z rokavi, ki so ji segali čez zapestja, pa štoraste superge, vse to pa sem pripisal želji, da bi se postavljala: *Glejte, preveč kul sem za vašo konvencionalnost*. Zaradi iskre mržnje, ki jo je to zanetilo v meni, se mi je zazdela še privlačnejša. V meni je nekaj, zaradi česar me najbolj privlačijo ženske, ki mi gredo na živce.

V naslednjih tednih je nisem kaj prida opazal, samo toliko, kolikor opaziš vsako bolj ali manj čedno žensko, kadar te obkrožajo moški. Uvajal jo je Tom Costello, naš zagrenjeni veteran, jaz pa sem raziskoval smrt brezdomca, ki so ga pretepenega našli v neki stranski ulički. Kanec žalosti, ki je neizogibno obarvala njegovo življenje, je zaznamoval tudi njegovo smrt – bil je eden od